ELTE | PPK

IPPI TUDOMÁNYOS ESTEK

Sokféleség a Társadalomban és a Kutatásban

Életképes kétnyelvűség az iskolában:
transzlingválás magyarországi iskolákban – kétnyelvűség a romániai magyar oktatásban

2026. november 25. 18.00–20.00

Tudományos műhely az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézete (ELTE PPK IPPI) **IPPI Tudományos Estek – Sokféleség a Társadalomban és a Kutatásban** című sorozatában.

Zoom link:

ONLINE PROGRAM

18:00-18:05 **Köszöntő**
Prof. dr. Győri János egyetemi tanár, ELTE PPK IPPI

18:05-18:35 **Transzlingválás az egyenlő esélyekért: romani beszéd az iskolában**
Dr. habil. Heltai János Imre egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék
Kerekesné Lévai Erika, pedagógus, a tiszavasvári Magiszter Általános Iskola nyugalmazott igazgatója

18:35-19:00 Kérdések/válaszok, vita

5 perc szünet

19:05-19:35 **Életképes kétnyelvűség: a romániai magyar diákok nyelvtudása és nyelvi szocializációja**
Prof. dr. Tódor Erika-Mária egyetemi tanár, Tanárképző Intézet vezető, Sapienta Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Sapienta EMTE) Csíkszeredai Kar Humántudományok Tanszék

19:35-20:00 Kérdések/válaszok, vita

20:00 **Zárszó**
Prof. dr. Győri János egyetemi tanár, ELTE PPK IPPI

Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézete (ELTE PPK IPPI) *IPPI Tudományos Estek – Sokféleség a Társadalomban és a Kutatásban* címmel 2020-ban indított tudományos műhelysorozatot, ahol a társadalmi sokféleséget elsősorban pszichológiai, neveléstudományi, szociológiai és antropológiai szempontokból feldolgozó előadások hangzanak el. A programok nyilvánosak.

Transzlingválás az egyenlő esélyekért: romani beszéd az iskolában

A magyar alaptörvényben benne van, hogy a nemzetiségek tagjainak joga van az anyanyelvű oktatáshoz. Romani nyelven azonban nem lehet tanulni Magyarországon, de sehol másutt sem a világban. Ez a joga a magyarországi roma embereknek csak papíron létezik. Ennek az az oka, hogy az iskola és a sztenderd nyelv ideája összekapcsolódnak (egyik feltételezi a másikat), a romani sztenderdizációja pedig ellentmondásos. Előadásunkban bemutatjuk ennek okait, illetve egy olyan pedagógiai orientációt (a transzlingválást), amely lehetőséget nyújt arra, hogy a kétnyelvű roma gyerekekhez adaptálódó iskolai nyelvi környezetet alakítsunk ki – nemcsak azért, mert joguk van hozzá, hanem azért is, mert ez mindannyiunk közös érdeke. Érvelésünk egy olyan, többéves iskolai projekten alapul, aminek eredménye egy, a kialakított jó gyakorlatot rendszerezetten és több aspektusból bemutató, pedagógusok számára is hozzáférhető videótár és szakkönyv.

Dr. habil. Heltai János Imre a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének docense. Szociolingvisztikával foglalkozik, ami a nyelvészetnek az a művelési módja, amely a nyelvet nem elemek és szabályok rendszereként, hanem a kultúra egészétől elválaszthatatlan, mindennapos társas gyakorlatként értelmezi. Szakterülete a több nyelvhez kapcsolódó beszélés vizsgálata.

Kerekesné Lévai Erika pedagógus, a tiszavasvári Magiszter Általános Iskola nyugalmazott igazgatója. Ebben az iskolában valósítottuk meg igazgatósága idején a transzlingváló nyelvpedagógiai programot. Ez azért volt lehetséges, mert az iskola már a program megkezdése előtt olyan adaptív intézmény volt, amely nagy hangsúlyt fektetett az iskolát látogató kétnyelvű roma diákok családjaival való jó kapcsolatok kiépítésére, az iskola és a család kulturális színtereinek összeegyeztetésére.

Életképes kétnyelvűség: a romániai magyar diákok nyelvtudása és nyelvi szocializációja

A romániai magyar tannyelvű oktatásban a román nyelv elsajátítása meghatározó szerepet játszik a továbbtanulásban és az eredményes társadalmi beilleszkedésben. Az elsajátítás nehézségei ugyanakkor – különösen a tömbmagyar településeken szocializálódó diákok esetében – hozzájárulnak a hátrányok és az egyenlőtlenségek újratermelődéséhez. Előadásomban bemutatom az új szemléletű románnyelv-oktatási tanterv bevezetésének folyamatát és főbb újításait. Kutatási eredmények alapján reflektálok a tantervi reform hatékonyságára, különös tekintettel a jelenlegi diákgeneráció körében kirajzolódó nyelvi szocializációs pályákra és profilokra.

Prof. dr. Tódor Erika-Mária a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Sapientia EMTE) Csíkszeredai Kar Humántudományok Tanszékének egyetemi tanára, valamint az egyetem Tanárképző Intézetének vezetője. Kutatási területei a kétnyelvűség, osztálytermi nyelvhasználat, hétköznapi kétnyelvűség, a nyelvi tájkép és a kétnyelvűség pedagógiája. Doktori értekezésében a román nyelv elsajátításának kérdését vizsgálta a romániai kisebbségi tannyelvű iskolákban. Doktori kutatásának eredményeire, valamint későbbi kutatói és oktatói tapasztalataira építve a magyar tannyelvű iskolák számára kidolgozott alternatív tanterv egyik kezdeményezője és szakmai támogatója volt. A Sapientia EMTE indulásakor kiemelkedő szerepet játszott a román nyelv és irodalom–angol nyelv és irodalom szak létrehozásában.